

ИЗ САВРЕМЕНЕ АНТРОПНИМИЈЕ НОВОГ САДА 3 – ЛИЧНА ИМЕНА БЛИЗАНАЦА РОЂЕНИХ У НОВОМ САДУ 2021. ГОДИНЕ

Рад представља трећи по реду прилог савременој антропониимији Новог Сада. У првом и другом по реду раду обрађена су посебно лична имена мушке и женске деце рођене 2021. године у Новом Саду, а у овом прилогу пажња је посвећена личним именима близанаца, такође рођених у Новом Саду 2021. године. Циљ рада је да се покаже која се имена у данашње време дају близанцима, да се одреди њихово порекло, као и да се покаже који су модели близаначких имена заступљени. На тај начин, овим радом биће заокружена целина и практично завршено представљање резултата ширег истраживања посвећеног савременој антропониимији Новог Сада.

Кључне речи: ономастика, лична имена близанаца, Нови Сад.

І. Увод

„Давање личног имена детету јесте кључни магијско-религијски чин у обреду крштења, те се на овоме вреди задржати. Лично име, *nomen proprium*, јесте трајна ознака по којој се једно лице, најчешће за цео живот, разликује од другог” (ТРЕБЈЕШАНИН 2000: 106). „Лично име је трајно обележје човеково, његов украс, знак препознавања и именовања” (ЛАЗАРЕВИЋ 2001: 23). По добијању личног имена дете се признаје за индивидуу „која се разликује од других и истовремено се уводи у друштвену, пре свега породичну заједницу. Заправо, тек стицањем имена дете добија статус људске јединке и постаје легитимни (али још не и пуноправни) члан друштва” (ТРЕБЈЕШАНИН 2000: 107). Деци могу да се дају имена према дану када су рођена или празнику који је тог дана, затим заштитна имена, симболична имена, па чак и „гадна или отпорна” имена, због урока или ако су деца болешљива (ЂОРЂЕВИЋ 1990: 253–262). „У избору личног имена препознају се схва-

¹ brankicama@gmail.com

² Овај рад финансирао је Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије према Уговору број 451–03–136/2025–03/ 200174, који је склопљен са Институтом за српски језик САНУ.

тања, веровања и уопште поглед на свет кумова или родитеља или и једних и других. Она су заправо духовни лик народа у целини, сведочанство о духовности, осведоченој у језику јуче и данас” (ЛАЗАРЕВИЋ 2001: 23).

Близанци као појава, већ су сами по себи интересантни и привлаче пажњу, па тако и одабир личних имена за њих, јер се ради о давању имена у пару. Комбинација имена има разних, а за коју од њих ће се родитељи или кумови одлучити, најчешће зависи од тога да ли се ради о два дечака, две девојчице или о близаначком пару – дечак и девојчица.

О именима близанаца није много писано. Постоји неколико радова у нашој ономастичкој литератури (уп. ЛАЂЕВИЋ 1987, ГОЧАНИН 2007, ТАТАРЕНКО 2011). Стога ће у овом, трећем по реду,³ раду пажња бити посвећена управо именима близанаца, и то оних рођених у Новом Саду 2021. године. Грађа је прикупљена у Градској управи у Новом Саду, у мају 2022. године.⁴ Циљ рада је да се покаже која се имена у данашње време дају близанцима, да се одреди њихово порекло, као и да се покаже који су модели близаначких имена заступљени.

II. Анализа грађе

Комбинације близаначких имена и њихово порекло

У корпусу су регистроване следеће комбинације близаначких имена:

- 1) **М + М** = два мушка имена (мушки пар)
- 2) **Ж + Ж** = два женска имена (женски пар)
- 3) **М + Ж / Ж + М** = мушко и женско име/ женско и мушко име (мешовити пар)

и

- 4) **М + М + М** = три мушка имена (тројке)

- 1) **М + М**: *Сергеј и Андреј*
Марио и Дарио (2х)
Петар и Павле (2х)
Зерин и Зећир
Гај и Реј
Арлем и Бернард
Ноах и Исах
Лука и Марко

³ Овом прилогу претходе два рада – *Из савремене антропонимије 1 – Лична имена мушке деце рођене у Новом Саду 2021. године* (в. МАРКОВИЋ 2024а) и *Из савремене антропонимије 2 – Лична имена женске деце рођене у Новом Саду 2021. године* (в. МАРКОВИЋ 2024б).

⁴ Детаљније о прикупљеној грађи в. у МАРКОВИЋ 2024а.

Зарије и Наум
Никола и Лазар
Михаљ и Тибор
Стефан и Душан
Никола и Немања
Дарко и Стефан

У оквиру прве групе регистровано је највише примера. Према пореклу, забележена су: имена хришћанског порекла (*Андреј, Дарио, Петар, Павле, Ноах, Исах, Лука, Зарије*,⁵ *Наум*,⁶ *Никола, Лазар, Стефан*), затим имена словенског порекла (*Душан, Немања, Дарко*), имена оријенталног порекла (*Зерин*,⁷ *Зећур*⁸), имена која су дошла из западноевропских језика, пре свега латинског (*Марио, Гај*,⁹ *Бернард*,¹⁰ *Марко, Реј*¹¹), имена која су дошла под руским утицајем¹² (*Сергеј*), једно мађарско име (*Тибор*), једно библијско име (*Михаљ*)¹³ и *Арлем*.¹⁴ Највише је заступљена комбинација два хришћанска имена: *Петар и Павле* (јавља се два пута), *Ноах и Исах, Зарије и Наум, Никола и Лазар*, затим су регистроване три комбинације, где је једно хришћанско и једно словенско име: *Стефан и Душан, Никола и Немања, Дарко и Стефан*, две комбинације где је једно име хришћанског порекла, а друго име које је дошло из западноевропских језика, пре свега латинског: *Марио*

⁵ Варијанта имена Захарије, Закарије; Захарије (хебр.) – слуга Божји... (BOSANAC 1984: 436).

⁶ *Наум* (хебр.) – утешитељ (BOSANAC 1984: 338).

⁷ Из перс. *zerīn* – златан, позлаћен (SMAILIĆ 1977: 537).

⁸ Мушко име оријенталног порекла, модиф. од Зекир (SMAILIĆ 1977: 531). *Зећур* (ар.) – угледан, славан; који има јаку меморију (KEMURA 1975: 41).

⁹ *Гај* – лат. *Gaius* – слadak (ŠIMUNDIĆ 1988: 120).

¹⁰ Варијанта имена Бернхард; Бернхард (герм.) – јак као медвед (BOSANAC 1984: 208).

¹¹ Име *Реј* је мушко, скандинавског порекла. Настало је од имена Рејмонд (преузето са <https://www.knjigaimena.com>). Ово име „није традиционално српско име и релативно је ретко. Најчешће се среће као варијанта страних имена или надимак. Због своје краткоће и једноставности изговора, понекад га усвајају људи који желе да се издвајају или им се допада звук страних имена. Име *Ray* нема дугу историју у српској култури и није повезано са српским православним светитељима или традиционалним обичајима. Његова употреба је углавном ограничена на савремени период и урбане средине. Име *Ray* је обично скраћена верзија имена *Raymond* или понекад и других имена која садрже слог ”ray”...Име је популарно у енглеском говорном подручју и често се користи као самостално име” (преузето са <https://namecalendar.net/?name=Ray&lang=sr>).

¹² Класификација личних имена у овом раду, као и у претходна два прилога, дата је према ПОЛОМАЦ 2011: 36.

¹³ Варијанта имена Михал. *Михал* – варијанта имена Михаило, које је библијско име (ГРКОВИЋ 1977: 138).

¹⁴ Детаљније о пореклу и значењу осталих овде наведених имена в. у МАРКОВИЋ 2024а.

и *Дарио* (јавља се два пута), *Лука* и *Марко*, један пар имена оријенталног порекла – *Зерин* и *Зећир*, један пар библијског имена и мађарског имена – *Михаљ* и *Тибор* и комбинација два имена која су дошла из западноевропских језика, пре свега латинског – *Гај* и *Реј*.

- 2) **Ж + Ж**: *Славица* и *Милица*
Ника и *Хана*
Терезија и *Искра*
Талиа и *Сиена*
Талиа и *Емили*
Петра и *Милица*
Софија и *Катарина*
Хана и *Хелена*
Емилија и *Доротеа*

Другу групу чине комбинације два женска лична имена. Према пореклу, регистрована су: имена хришћанског порекла (*Ника*, *Петра*, *Софија*, *Катарина*, *Доротеа*), затим имена словенског порекла (*Славица*,¹⁵ *Милица*, *Искра*) и имена која су дошла из западноевропских језика, пре свега латинског (*Хана*, *Терезија*, *Талиа*,¹⁶ *Сиена*,¹⁷ *Емили*,¹⁸ *Хелена*, *Емилија*).¹⁹ И овде су регистроване различите комбинације имена: два хришћанска имена – *Софија* и *Катарина*, два словенска имена – *Славица* и *Милица*, два имена пореклом из западноевропских језика, пре свега латинског: *Талиа* и *Емили*, *Талиа* и *Сиена*, *Хана* и *Хелена*, једно хришћанско и једно словенско име: *Терезија* и *Искра*, *Петра* и *Милица* и једно хришћанско и једно име које је дошло из западноевропских језика, пре свега латинског: *Ника* и *Хана*, *Емилија* и *Доротеа*.

- 3) **М + Ж / Ж + М**: *Страхиња* и *Хелена*
Василије и *Василија*
Анђело и *Анђела*
Софи и *Марк*
Теодора и *Теодор*
Маша и *Миша*

¹⁵ *Славица* – изведено од корена слав + ица (ГРКОВИЋ 1977: 306). Босанац наводи да је ово име деминутив од Слава; Слава – 1) именица слава (слава, глас, хвала) узета за лично име; 2) хипок. од Болеслава, Доброслава, Мирослава, Радослава (BOSANAC 1984: 162).

¹⁶ *Талиа* – варијанта имена Талија. *Талија* од Наталија (ГРКОВИЋ 1977: 312).

¹⁷ *Сиена* – највероватније према називу града у Италији. Нема потврда у литератури.

¹⁸ *Емили* – енгл. или фр. облик имена Емилија; Emily, 'Emilie – изговара се Емили (СТЕВАНОВИЋ 2014: 107).

¹⁹ О пореклу и значењу осталих женских личних имена в. у МАРКОВИЋ 2024б.

У оквиру треће групе нашли су се мешовити парови прво мушког, па женског личног имена (прва три наведена примера), односно прво женског, па мушког личног имена (следећа три примера). Када је реч о пореклу ових имена, стање је следеће: највише има имена хришћанског порекла (*Василије*, *Василија*, *Анђело*, *Анђела*, *Софи*,²⁰ *Теодора*, *Теодор*), једно заштитно име је словенског порекла (*Страхиња*), два имена су пореклом из западно-европских језика, пре свега латинског (*Хелена*, *Марк*²¹), једно име је нејасног порекла (*Машиа*) и једно име је хипокористик (*Миша*)²².²³ У овим мешовитим паровима комбинације имена су следеће: два хришћанска имена – *Василије и Василија*, *Анђело и Анђела*, *Теодора и Теодор*, једно хришћанско и једно име пореклом из западноевропских језика, пре свега латинског – *Софи и Марк* и једно словенско и једно име пореклом из западноевропских језика, пре свега латинског – *Страхиња и Хелена*. Последњи пар чини комбинација имена нејасног порекла и имена, које је у ствари хипокористик – *Машиа и Миша*.

4) М + М + М: *Димитрије Диего*, *Арсеније Пабло* и *Тадеј Бјорн*

У четвртој групи је комбинација три мушка имена, пошто се ради о тројкама. Сва три имена су удвојена (двочлана). Прво име (односно први члан) је у сва три примера име хришћанског порекла (*Димитрије*, *Арсеније*, *Тадеј*),²⁴ док је друго име (односно други члан) различитог порекла – два су шпанска имена (*Диего*,²⁵ *Пабло*²⁶), а једно је скандинавско име (*Бјорн*²⁷).

Модели близаначких имена

У овом делу рада биће представљени модели близаначких имена, дати према утврђеним моделима о везаним паровима слободних комбинација М. Лађевић (уп. ЛАЂЕВИЋ 1987: 39).

Анализа потврђује следеће фонетско-фонолошке подударности:

1) модел са идентичним иницијалним гласом:

²⁰ *Софи* – в. Софа; Софа – хипокористик од Софија (BOSANAC 1984: 151).

²¹ *Марк* – 1) варијанта имена Марко, Маркус; 2) хипок. од имена која садрже ову реч (BOSANAC 1984: 317). Енгл. Марк од лат. Marcus, в. Марко; *Марко* – лат. Marcus – млат, чекић, ратник (ŠIMUNDIĆ 1988: 213).

²² *Миша* – од Милан, Милош, Михаило (ГРКОВИЋ 1977: 139).

²³ О пореклу и значењу осталих овде наведених имена в. у МАРКОВИЋ 2024а, 2024б.

²⁴ Детаљније о пореклу и значењу ових имена в. у МАРКОВИЋ 2024а.

²⁵ *Диего* (шпан.), Јакоб (BOSANAC 1984: 232). Шпан. Diego, од тал. Didaco, в. Дидак. *Дидак* – тал. Didaco – који је учен, од грч. didakós – учен, изображен (ŠIMUNDIĆ 1988: 73).

²⁶ *Пабло* (шпан.) – варијанта имена Павао, Павле (BOSANAC 1984: 348).

²⁷ *Бјорн*, сканд. Björn – медвед (СТЕВАНОВИЋ 2014: 39).

- у мушком пару: Петар и Павле, Зерин и Зећир;
- 2) модел са идентичним финалним гласом:
 - у мушком пару: Сергеј и Андреј, Марио и Дарио, Гај и Реј, Ноах и Исах;
 - у женском пару: Ника и Хана, Петра и Милица, Терезија и Искра, Талија и Сиена, Софија и Катарина, Емилија и Доротеја;
 - у мешовитом пару: Страхиња и Хелена;
- 3) модел са идентичним финалним слогом:
 - у женском пару: Славица и Милица;
 - у мешовитом пару: Машија и Мишија;
- 4) модели минималне разлике:
 - 4.1. ако је диференцијални антропосегмент морфолошке природе:
 - а) моциони суфикс -а, којим се према мушком имену образује одговарајуће женско име:
 - у мешовитом пару: Василије – Василија, Анђело – Анђела, Теодор – Теодора

У посебну групу могу се издвојити модели парова слободних комбинација код којих се веза успоставља на више антропонимијских сегмената:

- 1) да је идентичан и иницијални и финални глас:
 - у мушком пару: Никола и Немања;
 - у женском пару: Хана и Хелена;
 - у мешовитом пару: Машија и Мишија.

III. Закључак

Године 2021. у Новом Саду регистровани су 31 пар близанаца и једне тројке. Када је о комбинацији имена реч, највише има мушких парова имена (М+М) – укупно 14 (од тога се два пара имена – *Марио* и *Дарио* и *Петар* и *Павле* јављају по два пута)²⁸, затим женских парова (Ж+Ж) (девет) и мешовитих парова (М+Ж/ Ж+М) најмање (шест). Када је реч о пореклу имена, гледано по комбинацијама близаначких имена, стање је следеће: у мушком пару, односно у комбинацији два мушка имена доминирају имена хришћанског порекла (укупно 12), док осталих има знатно мање. Сходно томе, највише има комбинација два хришћанска имена (укупно четири, од којих се једна комбинација појављује два пута), нешто мање је комбинација где је једно хришћанско и једно име словенског порекла (укупно три), а на крају су комбинације једног имена хришћанског порекла и једног имена које је дошло из западноевропских језика, пре свега латинског, један пар имена оријенталног порекла, једна комбинација библијског и мађарског имена и

²⁸ В. напред у тексту.

једна комбинација два имена која су дошла из западноевропских језика, пре свега латинског. У другој групи, односно у женском пару највише је имена која су дошла из западноевропских језика, пре свега латинског (укупно седам), затим хришћанских (пет) и три имена словенског порекла. Регистроване су различите комбинације ових имена: највише су заступљена два имена пореклом из западноевропских језика, пре свега латинског (три комбинације), затим једно име хришћанског порекла и једно словенско име (две комбинације), једно име хришћанског порекла и једно име које је дошло из западноевропских језика, пре свега латинског (исто две комбинације) и по један пример са два хришћанска и два словенска имена. У трећој групи, где су мешовити парови имена, највише су заступљена имена хришћанског порекла (укупно седам), два имена су пореклом из западноевропских језика, пре свега латинског, једно име је словенског порекла, једно име је нејасног порекла и једно које је у ствари хипокористик (име од миља). Комбинације имена овде су следеће: доминирају два хришћанска имена (три комбинације), и по један пример са једним словенским и једним именом из западноевропских језика, пре свега латинског, затим једним именом хришћанског порекла и једним пореклом из западноевропских језика, пре свега латинског, једним именом нејасног порекла и једним хипокористиком. Последњу, четврту групу чини три пара двочланих имена. Први члан у све три комбинације је име хришћанског порекла, док други члан представљају два шпанска имена и једно скандинавско.

Регистровани су следећи модели близаначких имена: модел са идентичним иницијалним гласом, модел са идентичним финалним гласом, модел минималне разлике – ако је диференцијални антропосегмент морфолошке природе и модел парова слободних комбинација – са идентичним и иницијалним и финалним гласом. Најзаступљенији је други модел са идентичним финалним слогом (у мушком пару четири потврде, у женском пару шест потврда и у мешовитом пару само једна).

На крају, а на основу анализираног малог корпуса за град Нови Сад за 2021. годину, може се рећи да су се (гледано укупно) близанцима те године највише давала имена хришћанског порекла.

Цитирана литература

- ГОЧАНИН, Мирјана. „О именима близанаца”. У: Срето Танасић (ур.). *Шездесет година Института за српски језик САНУ*: зборник радова II, Београд: Институт за српски језик САНУ, 2007, 35–43.
- ГРКОВИЋ, Милица. *Речник личних имена код Срба*. Београд: „Вук Караџић”, 1977.
- ЂОРЂЕВИЋ, Тихомир Р. *Деца у веровањима и обичајима нашега народа*. Београд: Идеа – Ниш: Просвета, 1990.

- ЛАЂЕВИЋ, Милица. *Творбени модели имена близанаца у Војводини*. Нови Сад: Филозофски факултет, Институт за јужнословенске језике, 1987.
- ЛАЗАРЕВИЋ, Велибор. *Српски именослов: одабране руковети*, Земун: ВООК; Нови Београд: МАРСО, 2001.
- МАРКОВИЋ, Бранкица. „Из савремене антропонимије Новог Сада 1 – Лична имена мушке деце рођене у Новом Саду 2021. године”, *Зборник радова Филозофског факултета LIV(2)*, Косовска Митровица: Филозофски факултет Универзитета у Приштини, 2024а, 65–88.
- МАРКОВИЋ, Бранкица. „Из савремене антропонимије Новог Сада 2 – Лична имена женске деце рођене у Новом Саду 2021. године”, У: Снежана Гудурић, Марија Стефановић, Јасмина Дражић (ур.). *Језици и културе у времену и простору XI/2*: тематски зборник. Нови Сад: Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет; Педагошко друштво Војводине, 2024б, 67–87.
- ПОЛОМАЦ, Владимир. „Неколико напомена о систему личних имена у Крагујевцу у првој деценији XXI века”, *Ономатолошки прилози* 21, 2011, 35–43.
- СТЕВАНОВИЋ, Петар. *Ономастикон: речник имена*. Београд: Завод за уџбенике, 2014.
- ТРЕБЈЕШАНИН, Жарко. *Представа о детету у српској култури*. Београд: Југословенски центар за права детета, 2000.
- ТАТАРЕНКО, Ала. „Близанци, двојници, имењаци: привиди случајности и различитост”, *Поља: месечник за уметност и културу*, год. 56, бр. 472, нов.–дец., 2011, 197–203.

- BOSANAC, Milan. *Prosvjetin imenoslov*. Zagreb: Prosvjeta, 1984.
- KEMURA, Ibrahim. *Muslimanska imena i njihova značenja*. Sarajevo: Starješinstvo islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Sloveniji, 1983.
- SMAILOVIĆ, Ismet. *Muslimanska imena orijentalnog porijekla u Bosni i Hercegovini*. Sarajevo: Institut za jezik i književnost u Sarajevu, Odeljenje za jezik, 1977.
- ŠIMUNDIĆ, Mate. *Rječnik osobnih imena*. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske, 1988.

Brankica Đ. Marković

FROM THE CONTEMPORARY ANTHROPONYMY OF NOVI SAD 3 – PERSONAL NAMES OF TWINS BORN IN NOVI SAD IN 2021

The paper represents the third contribution to the contemporary anthroponymy of Novi Sad. The first and second articles specifically examined the personal names of male and female children born in 2021 in Novi Sad, and this article focuses on the personal names of twins, also born in Novi Sad in 2021. The aim of the paper is to show what names are given to twins nowadays, to determine their origin, as well as to show what models of twins names are represented. In this way, this paper completes the whole and is a practical completion of the presentation of the results of a border research dedicated to the contemporary anthroponymy of Novi Sad.

Key words: onomastics, personal names of twins, Novi Sad.